

คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและ
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

THE EFFECT OF GRADUATE CHARACTERISTICS FOR THE EMPLOYMENT
OF MASTER OF ART: BUDDHIST MANAGEMENT AND PUBLIC
ADMINISTRATION, SOCIAL SCIENCES FACULTY,
MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALARA UNIVERSITY

ดร.ธิติวดี หมั่นมี*

ดร.อนวัต กระสังข์**

ผศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการมีต่อบัณฑิตที่ทำงานในสถานประกอบการ และ ๓) เพื่อศึกษาความต้องการและจุดที่ควรปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่ดีเข้าทำงานในสถานประกอบการตามที่คุณประกอบการต้องการ โดยดำเนินการวิจัยตามวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำนวน ๑๕๕ คน ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดสัดส่วน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า

* อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย e-mail: armmo_2006@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย e-mail: Anuwat.kra@hotmail.com

*** อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.60$) นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในทุกองค์ประกอบหลักในระดับมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.60$) ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.68$) และด้านความรู้ทางวิชาการ/วิชาชีพ ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.55$)

๒. ระดับความพึงพอใจของนายจ้างหรือผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในมุมมองจากคุณลักษณะพื้นฐานของนายจ้างหรือผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิต พบว่านายจ้างที่เป็นเพศชายมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบัณฑิต ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.56$) สูงกว่าเพศหญิง ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.63$) อย่างมีเอกภาพแต่นายจ้างทั้งสองเพศก็มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก การตรวจสอบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างกลุ่มเมื่อแจกแจงนายจ้างออกตามช่วงอายุตัว ระดับตำแหน่งหน้าที่ผู้บังคับบัญชา ระดับการศึกษา ระยะเวลาช่วงประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานประกอบการ รวมถึงวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งงานในสถานประกอบการ พบว่า ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างย่อยๆ นั้น มีค่าเฉลี่ยความความพึงพอใจต่อบัณฑิตแตกต่างกันจริง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งที่น่าสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความเห็นของกลุ่มนายจ้างที่แจกแจงตามประเภทของสถานประกอบการเท่านั้น ที่พบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มย่อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 2.34$ ระดับนัยสำคัญ 0.04) การตรวจสอบรายละเอียดพบว่าสถานประกอบการภาครัฐบาลมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.53$) สูงกว่า สถานประกอบการภาคเอกชน ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.64$) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สถานประกอบการของทางราชการที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่กำลังต้องการผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ซึ่งปรากฏผลการสำรวจของกองแผนงาน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในสถานศึกษา ส่วนระดับความพึงพอใจของนายจ้างภาคเอกชน ซึ่งปรากฏกระจายไปหลายกลุ่มนอกเหนือจากสถานศึกษาของเอกชน ระดับความพึงพอใจของนายจ้างภาคเอกชนแม้จะสามารถจัดระดับได้ในกลุ่มความพึงพอใจมาก แต่ก็มีค่าไม่ห่างจากค่าระดับปานกลางเท่าใดนัก

๓. ความต้องการและจุดที่ควรปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่ดีเข้าทำงานในสถานประกอบการตามที่คุณประกอบการต้องการ พบว่า หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการสอนระดับอุดมศึกษามาเป็นเวลานาน มีประสบการณ์สั่งสมในการอบรมสั่งสอนเยาวชน สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพดีป้อนสู่สังคม แต่อย่างไรก็ตาม สภาพการณ์ต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนๆ คุณภาพของบัณฑิตไม่ได้ก่อเกิดขึ้นจากการผ่านเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาจนครบหลักสูตรแล้วก็จะได้อัศวินบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ สถานศึกษาโปรแกรมการศึกษา ตลอดจนการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนานิสิตด้านต่างๆ ที่ถูกจัดสรรไว้จะไม่บังเกิดผลเลย หากนิสิตแต่ละคนไม่ฝึกฝนฝึกฝนตนเองให้บรรลุเป้าหมายของการฝึกอบรมบ่มเพาะพื้นฐานดั้งเดิมของแต่ละบุคคลก็เป็นปัจจัยหลักที่ติดตัวเขาไปตลอด เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษาเดินออกจากสถานศึกษาเข้าสู่สถานประกอบการจึงเป็นไปได้ว่าจะพบเห็นบุคลิกภาพต่างๆ ทั้งที่สร้างความประทับใจและความขัดแย้งในระดับต่างๆ แก่นายจ้างผู้ประกอบการ

คำสำคัญ: คุณลักษณะ, การจ้างงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the level of satisfaction of employers who employed the master degree graduates from Buddhist Management and Public Administration department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2) to study the level of satisfaction of employers or entrepreneurs with the graduates working in the enterprises and 3) to study the employers' expectation and the needs for quality improvement in order to be the good workers according to the employers expectation.

The research methodology was the quantitative by survey method, collecting data with questionnaires from 155 samples by simple random and quota sampling. Data were analyzed by using frequency, percentage, average and standard deviation.

Findings were as follows:

1. level of satisfaction of employers who employed the master degree graduates from Buddhist Management and Public Administration department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University was at high level ($\bar{X} = 3.85$, $SD = 0.60$) Employers' Satisfaction with Graduates in all key components to a large extent was at high level. The virtues, ethics and human

relations was at the average of $\bar{X}=3.85$, SD = 0.60. the professional ethics was at the average of $\bar{X}=3.96$, SD = 0.68 and the academic and professional knowledge was at $\bar{X}=3.69$, SD = 0.55.

2. the level of satisfaction of the employers or entrepreneurs who used the master degree graduates from Buddhist Management and Public Administration Department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University was that male employers had higher level of satisfaction with graduates at the average of $\bar{X}=3.94$, SD = 0.56 than females employers at $\bar{X}=3.76$, SD = 0.63 Employers of both sexes were satisfied with the graduates from Buddhist Management and Public Administration Department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University at a high level. Determining the average satisfaction among employers classified by age, level of supervision, the level of satisfaction was different but not statistically significant. Only the opinions from the entrepreneurs were statistically different at F. = 2.34, significance level at 0.04. In more details, it was found that the government organizations were more satisfied with the master degree graduates from Buddhist Management and Public Administration department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University at the average level of $\bar{X}=4.02$, SD = 0.53 higher than private enterprises which had average at $\bar{X}=3.66$, SD = 0.64. The fact was that the government agencies that employed the graduates from Mahachula were the educational institutes that need personnel to fill in the available positions. The findings of the Planning Division of the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya indicated that most master degree graduates worked in the educational institutes. As for the level of satisfaction of private enterprises, it was at a high level but not statistically significant higher than average.

3. The expectations and the needs to improve the graduate quality in order to be good workers in the enterprises in accordance with the entrepreneurs' expectation were that the Buddhist Management and Public Administration Department, the Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University had launched the program for many years that produced the graduates to serve the community. As time changed, many things in the society, economics, social conditions have changed. The quality of the graduates did not arise just from coming to study and getting out from the university as the graduates the society

expected. The quality of graduates did not arise from the curriculum, educational programs and supporting facilities, unless the individual students seek to better themselves according to the goal of training and education. The individual student backgrounds would follow them all along. The graduates walked out from the university to the enterprises, they would bring along the impressive and conflicting characteristics to their employers at the different levels.

Keywords: characteristics, employment.

๑. บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มาเป็นระยะเวลากว่า ๘ ปีแล้ว กล่าวคือ เปิดทำการเรียนการสอนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ และได้ผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตเพื่อรับใช้พระพุทธศาสนาและประเทศชาติมาเป็นจำนวนกว่า ๕๐๐ กว่ารูป/คน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรดังกล่าวได้เน้นการผลิตมหาบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทั้งเก่งและดีประกอบกันจนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ บูรณาการระหว่างพุทธศาสตร์กับศาสตร์สมัยใหม่ ดังปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม” ดังนั้น เพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบัน และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงมีความจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรฯ ดังกล่าว อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรฯ ให้สอดคล้องกับเกณฑ์กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาต่อไป

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕ ได้กำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ว่าด้วยการมุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดความสมรรถนะสูง บุคลากรมีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ ริเริ่มสร้างสรรค์ เปลี่ยนแปลงและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จำเป็นต้องมีเกณฑ์กระบวนการทำงานและผลการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ซึ่งทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การทำงานเพื่อให้เป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน และ

เป็นกรอบในการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาองค์กรและเป็นบรรทัดฐานในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่อไป^๑

เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการได้กล่าวถึงการบริหารทรัพยากรบุคคล ภาครัฐในหมวด ๕ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ตามแนวทางการพัฒนาทุนมนุษย์ โดยมองว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้นการพัฒนาขีดความสามารถและสร้างแรงจูงใจบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีความขวัญกำลังใจ มีความผูกพันกับองค์กร และทุ่มเทผลิตผลงานอย่างมีคุณภาพให้กับหน่วยงานได้อย่างต่อเนื่อง^๒ ซึ่งนอกจากองค์กรจะต้องคำนึงถึงการจัดระบบบริหารบุคคลและแผนงานพัฒนาบุคลากรที่เหมาะสมแล้ว ยังรวมถึงการสร้างระบบแรงจูงใจ และความผูกพันของบุคลากร ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร โดยการประเมินความผูกพัน ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ ของบุคลากร ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรโดยตรง^๓

ทั้งนี้ ในปีการศึกษา ๒๕๕๗ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดการศึกษาตามหลักสูตรปรับปรุงใหม่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ และในปีการศึกษาดังกล่าวนี้อาจมีนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรและโปรแกรมดังกล่าวสำเร็จการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของการประเมินคุณภาพการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการอุดมศึกษา ในหมวดที่ ๖ เรื่องสรุปประเมินหลักสูตร ข้อที่ ๓ การประเมินคุณภาพหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ตัวบ่งชี้ที่ ๑๒ ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตที่มีต่อมหาบัณฑิตใหม่ ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดทำโครงการวิจัยสถาบันเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เพื่อเป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิตในหลักดังกล่าว และเพื่อนำมาสำหรับในการปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบรับกับความต้องการและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานของประเทศ การสำรวจความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมในการตรวจสอบคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าเมื่อไปประกอบอาชีพยังสถานประกอบการต่างๆ แล้วได้รับความพึงพอใจและการตอบรับจากนายจ้างในแง่ใดบ้าง ผลที่ได้รับจากการสำรวจจะนำไปสู่

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย, แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๕), หน้า ๓๔. (เอกสารอรรถาธิบาย).

^๒ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, *จิตวิทยาการบริหารบุคคล*, (กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕,) หน้า ๓๒.

^๓ ชูศักดิ์ เจนประโคน, *การประเมินค่างานและการประเมินพนักงาน*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๖๕.

การปรับปรุง การพัฒนา หรือการเพิ่มเติมคุณภาพบัณฑิตในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น ด้านบัณฑิตก็สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขเนื่องจากมีความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ เช่น ภาษาต่างประเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ความสามารถพิเศษในทุกด้านที่กล่าวมามีความจำเป็นสูงมากในการปฏิบัติงานในแทบทุกสาขาในปัจจุบัน

๒. วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการมีต่อบัณฑิตที่ทำงานในสถานประกอบการ
๓. เพื่อศึกษาความต้องการและจุดที่ควรปรับปรุงคุณภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ปฏิบัติงานที่ดีเข้าทำงานในสถานประกอบการตามที่คุณประกอบการต้องการ

๓. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาระดับความพึงพอใจที่นายจ้างหรือผู้ประกอบการมีต่อบัณฑิตที่ทำงานในสถานประกอบการ ทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ในจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่บัณฑิตทั้งสองหลักสูตรดังกล่าวเข้าไปปฏิบัติงาน

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เป็นการศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Methods Research) คือ การวิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกันเพื่อที่จะสามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ขึ้น

กลุ่มประชากร คือ กลุ่มนายจ้างหรือผู้ประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตจากมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งรวบรวมจากข้อมูลที่บัณฑิตได้แจ้งไว้ต่อหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงที่บัณฑิตกลับมารายงานตัวเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๗ (เมื่อ

วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๗) มหาวิทยาลัยได้ขอความร่วมมือจากบัณฑิตใหม่ทุกคนได้ให้ข้อมูลสถานภาพการทำงานตามแบบสอบถามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด บัณฑิตส่งมอบแบบสอบถามที่กรอก ข้อมูลแล้วและมีข้อมูลสภาพสมบูรณ์ จำนวน ๑๕๕ ฉบับ ผู้วิจัยได้ทำการคัดแยกข้อมูลเบื้องต้นตามประเภทของสถานประกอบการได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ หน่วยงานของรัฐบาล	มีสภาพข้อมูลสมบูรณ์	จำนวน	๓	ราย
กลุ่มที่ ๒ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	มีสภาพข้อมูลสมบูรณ์	จำนวน	๒	ราย
กลุ่มที่ ๓ หน่วยงานภาคเอกชน	มีสภาพข้อมูลสมบูรณ์	จำนวน	๒	ราย
กลุ่มที่ ๔ หน่วยงานอื่น ๆ (วัด)	มีสภาพข้อมูลสมบูรณ์	จำนวน	๑๔๘	ราย
รวมจำนวนประชากรที่ใช้ศึกษา จำนวน ๑๕๕ ราย				

เนื่องจากมหาบัณฑิตที่จบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๗ มีจำนวนไม่มากผู้วิจัยจึงได้กำหนดเอาประชากรทั้งหมดเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ดังนี้

๑) สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิต หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ใช้การวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (Standard Deviation)

๕. ผลการวิจัย

ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามคุณลักษณะต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ระดับความพึงพอใจเฉลี่ยรวมของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

คุณลักษณะของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจ		
	μ	σ	ค่าระดับ
ด้านความรู้ ความสามารถในการ/วิชาชีพ	๓.๖๙	๐.๕๕	มาก
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์	๓.๙๖	๐.๖๘	มาก
ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ	๓.๙๕	๐.๗๒	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๘๕	๐.๖๐	มาก

n=๑๕๕

จากตารางที่ ๑ แสดงค่าระดับความพึงพอใจเฉลี่ยของนายจ้างผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวม โดยมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในระดับมาก (๓.๘๕) นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมากที่สุดที่องค์ประกอบหลักด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ (๓.๙๖) อันดับรองลงไป คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อ จรรยาบรรณวิชาชีพ (๓.๘๕) และอันดับที่สามได้แก่ องค์ประกอบทางด้าน ความรู้ความสามารถ ทางด้านวิชาการ (๓.๖๙) นายจ้าง/ผู้ประกอบการ /ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิต มหาวิทยาลัยในระดับมากทุกองค์ประกอบหลัก

อย่างไรก็ตาม การสุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยึดเอาสถานประกอบการเป็น ข้อมูลหลัก แต่ผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามไว้หลายประการ จึงได้ทำการ แยกนับตามคุณลักษณะย่อยดังกล่าว ได้ผลดังต่อไปนี้

ตัวอย่างมีการกระจายตัวตามเพศของนายจ้างผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับดีมาก คือ ตัวอย่างที่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๕๒ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๖๐ ตัวอย่างที่เป็นเพศหญิง จำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๐ เมื่อทำการแจกแจงนับตัวอย่างตามช่วงอายุ พบว่า ได้รับตัวอย่างที่กระจาย ไปตามกลุ่มอายุต่างๆ ในระดับดีมาก โดยเฉพาะในสถานประกอบการของทางราชการและเอกชน สำหรับตัวอย่างที่มาจากภาครัฐวิสาหกิจและหน่วยงานประเภทอื่นๆ มีจำนวนน้อย ผู้วิจัยเห็นว่าเป็น เรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้เมื่อใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งช่วงชั้นอย่างง่าย

ตัวอย่างมีการกระจายตามระดับตำแหน่งงานของผู้บังคับบัญชาที่ตอบแบบสอบถามไป ทั่วทุกกลุ่มย่อย แต่ตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่ง (๕๘.๐๖ %) เป็นผู้บังคับบัญชาระดับต้น สำหรับ ผู้บังคับบัญชาระดับกลาง ระดับสูงและอื่นๆ ก็มีอยู่ครบทุกช่วงชั้น แต่มีจำนวนรวมกันแล้วน้อยกว่า ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น (๔๑.๙๔ %) ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้เมื่อใช้กระบวนการสุ่ม ตัวอย่างโดยวิธีการแบ่งช่วงชั้นอย่างง่าย และในการสุ่มตัวอย่างไม่ได้ควบคุมที่องค์ประกอบนี้ เมื่อทำ การแจกแจงนับตัวอย่างตามระดับการศึกษาของนายจ้าง พบว่านายจ้างมีคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญา เอกเพียง ๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๔ ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีและดำรง ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาระดับต้น เมื่อทำการแจกแจงนับตัวอย่างตามช่วงประสบการณ์การทำงานของ นายจ้างพบว่า ตัวอย่างมีการกระจายในระดับดีมากและได้จำนวนโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกัน แต่เมื่อทำ การแจกแจงนับตัวอย่างตามขนาดของสถานประกอบการพบว่า ส่วนใหญ่ตัวอย่างกระจายอยู่ในสถาน- ประกอบการขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่มาก ส่วนสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่มาก ได้รับตัวอย่าง จำนวนเพียง ๖ ราย (๓.๘๗ %) และเมื่อทำการแจกแจงนับตัวอย่างตามวิธีการที่ใช้ในการคัดสรรคนเข้า สู่สถานประกอบการพบว่ามีตัวอย่างกระจายในทุกกลุ่ม มีจำนวนเพียง ๙ ราย (๕.๘๑ %) ที่ใช้ วิธีการอื่นๆ ส่วนใหญ่สถานประกอบการใช้วิธีการมาตรฐานที่เป็นที่ทราบโดยทั่วไป คือ หน่วยงาน ทางราชการนิยมใช้กระบวนการสอบวัดความรู้ควบคู่กับการสอบสัมภาษณ์ (๕๖.๗๗ %) และ หน่วยงานเอกชนนิยมใช้วิธีการสอบสัมภาษณ์ (๓๗.๔๒ %)

๖. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๑. ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างนายจ้าง พบว่ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในระดับมาก ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.60$) นายจ้างมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในทุกองค์ประกอบหลักในระดับมาก ด้านคุณธรรม จริยธรรมและ มนุษยสัมพันธ์ ($\mu = 3.85$, $\sigma = 0.60$) ด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\mu = 3.96$, $\sigma = 0.68$) และด้านความรู้ทางวิชาการ/วิชาชีพ ($\mu = 3.69$, $\sigma = 0.55$)

องค์ประกอบย่อยที่สร้างความพึงพอใจให้นายจ้างมากที่สุด ๕ อันดับได้แก่ การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในงานที่ทำและอุทิศเวลาในการทำงาน ความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด และความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างดี

สำหรับองค์ประกอบย่อยที่สร้างความพึงพอใจแก่นายจ้างได้น้อยที่สุด ๕ อันดับ ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆ) ความสามารถในการวางแผนเพื่อพัฒนางาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถให้คำปรึกษาด้านการทำงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลโดยรวมเหล่านี้ย่อมมาจากการปลูกฝังหล่อหลอมจากมหาวิทยาลัยผ่านกระบวนการเรียน การสอนที่จัดเป็นโปรแกรม-หลักสูตรต่างๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าคุณลักษณะหลักของบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นั้นมีความยากที่จะสั่งสอนอบรม ปลูกฝังให้เกิดกับบุคคลได้ยาก ถ้าใช้เวลาในช่วงสั้นๆ แต่บัณฑิตจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นั้นมีคุณลักษณะในด้านที่กล่าวมาทั้งสองด้านนี้อย่างโดดเด่น สร้างความ พึงพอใจต่อนายจ้างได้ในระดับสูง ผู้วิจัยเชื่อว่า ปัจจัยที่มีส่วนโดยตรงจากการหล่อหลอมบัณฑิตด้วยกิจกรรมนิสิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมหมาย บัวจันทร์** ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามหลักสังคหวัตถุ

๔ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสมานัตตตามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านทาน ด้านอัตถจริยาและลำดับสุดท้าย คือ ด้านปิยวาจา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ประสบการณ์ในการมาใช้บริการ ประเภทของการมาใช้บริการและพื้นที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน^๔

๒. ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในมุมมองจากคุณลักษณะพื้นฐานของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต

เมื่อองค์ประกอบตัวแปรเพศของนายจ้างที่เป็นเพศชายหรือเพศหญิง พบว่า นายจ้างที่เป็นเพศชายมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อบัณฑิต ($\mu = ๓.๙๔$, $\sigma = ๐.๕๖$) สูงกว่าเพศหญิง ($\mu = ๓.๗๖$, $\sigma = ๐.๖๓$) อย่างมีเอกภาพ แต่นายจ้างทั้งสองเพศก็มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในระดับมาก แต่จากการตรวจสอบการแจกแจงตามค่าสถิติที (t-test) พบว่า ความความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันจริง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การตรวจสอบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างกลุ่มเมื่อแจกแจงนายจ้างออกตามช่วงอายุ ตัว ระดับตำแหน่งหน้าที่ผู้บังคับบัญชา ระดับการศึกษา ระยะเวลาช่วงประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานประกอบการ รวมถึงวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งงานในสถานประกอบการ พบว่าในแต่ละกลุ่มตัวอย่างย่อยๆ นั้น มีค่าเฉลี่ยความความพึงพอใจต่อบัณฑิตแตกต่างกันจริง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้วิจัยสรุปว่า เหตุผลความพึงพอใจของนายจ้างไม่มีเหตุปัจจัยจากความเป็นเพศชายหรือเพศหญิง อายุ ตัว ระดับตำแหน่งหน้าที่ผู้บังคับบัญชา ระดับการศึกษา ระยะเวลาช่วงประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานประกอบการ รวมถึงวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งงานของนายจ้าง ความพึงพอใจเป็นผลโดยรวมจากการที่ผู้ประเมินพบเห็นผู้ถูกประเมินในสถานการณ์ของการทำงาน เป็นผลรวมทางบุคลิกภาพที่บัณฑิตได้พัฒนาตนเองโดยมีฐานรากที่แข็งแกร่งไปจากสถาบัน การศึกษาที่เขาได้มีโอกาสไปเรียนรู้จนสำเร็จการศึกษา และบัณฑิตพัฒนา ปรับปรุงตนเองหรือแสดงออก นายจ้างพบเห็นและสังสมเกิดเป็นความพึงพอใจในตัวบัณฑิต สอดคล้องกับงานวิจัย

^๔ สมหมาย บัวจันทร์, “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑).

ของศุภศิลป์ ไทยปรีชา ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขานครปฐม” โดยการศึกษาถึงระดับความพึงพอใจและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ จำแนกตามคุณสมบัติส่วนบุคคล ใช้ลูกค้ำที่เข้าไปใช้บริการที่ธนาคาร ผลการศึกษาได้พบว่า ลูกค้ำที่เข้าไปใช้บริการของธนาคารฯ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านได้พบว่า ความพึงพอใจด้านพนักงานอยู่ในระดับพึงพอใจมากเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่และด้านบริการเป็นอันดับสุดท้าย และโดยภาพรวมผู้ให้บริการที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาและรายได้ มีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . ๐๕ ส่วนด้านเพศ อายุและอาชีพพบว่าไม่แตกต่างกัน^๕

สิ่งที่น่าสังเกตที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความเห็นของกลุ่มนายจ้างที่แจ่มแจ้งตามประเภทของสถานประกอบการเท่านั้น ที่พบว่ามี ความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มย่อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=๒.๓๔$ ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕) การตรวจสอบรายละเอียดพบว่าสถานประกอบการภาครัฐบาลมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ($\mu = ๔.๐๒$, $\sigma = ๐.๕๓$) สูงกว่า สถานประกอบการภาคเอกชน ($\mu = ๓.๖๖$, $\sigma = ๐.๖๔$) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า สถานประกอบการของทางราชการที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาที่กำลังต้องการผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ซึ่งปรากฏผลการสำรวจของกองแผนงาน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในสถานศึกษา ส่วนระดับความพึงพอใจของนายจ้างภาคเอกชน ซึ่งปรากฏกระจายไปหลายกลุ่มนอกเหนือจากสถานศึกษาของเอกชน ระดับความพึงพอใจของนายจ้างภาคเอกชนแม้จะสามารถจัดระดับได้ในกลุ่มความพึงพอใจมาก แต่ก็มีค่าไม่ห่างจากค่าระดับปานกลางเท่าใดนัก

๓. ความเห็นที่ได้จากข้อเสนอแนะของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้รับบัณฑิต

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการสอนระดับอุดมศึกษามาเป็นเวลานาน มีประสบการณ์สั่งสมในการอบรมสั่งสอนเยาวชน สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพดีป้อนสู่สังคม แต่อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ต่างๆ ทางเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงก่อนๆ คุณภาพของบัณฑิตไม่ได้ก่อเกิดขึ้นจากการผ่านเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาจนครบหลักสูตรแล้วก็ได้ตัวบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ สถานศึกษา โปรแกรมการศึกษา ตลอดจนการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนานิสิตด้านต่างๆ ที่ถูกจัดสรรไว้ จะไม่บังเกิดผลเลย หากนิสิตแต่ละคนไม่ฝึกฝนตนเองให้บรรลุเป้าหมายของการฝึกอบรมบ่มเพาะ พื้นฐานดั้งเดิมของแต่ละบุคคลก็เป็นปัจจัยหลักที่ติดตัวเขาไปตลอด เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษา เดินออกจากสถานศึกษาเข้าสู่สถานประกอบการจึงเป็นไปได้ว่าจะพบเห็น

^๕ ศุภศิลป์ ไทยปรีชา, “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขานครปฐม”, ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘).

บุคลิกภาพต่างๆ ทั้งที่สร้างความประทับใจและความขัดแย้งในระดับต่างๆ แก่นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจึงเปิดโอกาสให้ผู้ประเมินแสดงความเห็นในเชิงเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข หรือส่งเสริมให้บัณฑิตมีคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานตามเป้าหมายโดยรวม

โดยภาพรวมของความคิดเห็นเพิ่มเติมทั้งที่ได้จากแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับระดับความเป็นรายละเอียดปลีกย่อยดังกล่าวแล้ว สรุปเป็นความเห็นของผู้วิจัยว่า การจัดบรรยากาศสร้างเสริม บ่มเพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมทั่วไปที่หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดเสริมผ่านทางการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมนิสิตต่างๆ นั้นอยู่ในสภาพดีแล้ว พื้นฐานเหล่านี้ถูกสร้างสมในตัวบุคคลจากสถาบันครอบครัวอย่างมั่นคงมาแล้วในช่วงวัยเด็ก ในระหว่างพัฒนาการช่วงสำคัญที่นิสัยเปลี่ยนแปลงสภาพจากวัยรุ่นตอนต้น เข้าสู่วัยรุ่นตอนกลาง มหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่ชี้แนะด้านคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงหล่อหลอมจนเห็นภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้ผ่านสายตาประเมินของนายจ้างในระดับมากดังกล่าวมาแล้ว

สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรต้องปรับปรุง หรือจัดเสริมให้มีในตัวบัณฑิต คือ การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านการจัดการ การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาตนและงานที่เกี่ยวข้อง การเสาะแสวงหาความรู้ตามรูปแบบของการศึกษาตลอดชีพ การเสริมสร้างประสบการณ์ด้านการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยี เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ต่างๆ และที่สำคัญ คือ การเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการสื่อสารพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ทักษะทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆ

๔. การวิเคราะห์โอกาสที่นายจ้างจะขยายสัญญาจ้างแก่บัณฑิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโอกาสของการขยายสัญญาจ้างและสหสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับแนวโน้มการขยายสัญญาจ้างบัณฑิต ปรากฏว่า นายจ้างมีความเห็นว่าบัณฑิตจากบัณฑิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่สมควรได้รับโอกาสในการทำงานต่อไป สูงถึงร้อยละ ๗๐.๗๙ ซึ่งพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าคะแนนความพึงพอใจกับการประเมินผลให้โอกาสการขยายงานแก่บัณฑิตมีค่า $r = ๐.๗๘๙๗$ พบว่ามีบัณฑิตมีแนวโน้มที่จะได้รับการขยายสัญญาจ้างอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ร้อยละ ๖๒) โดยมีปัจจัยสนับสนุนส่วนหนึ่งมาจากการได้รับการจ้างต่อในหน่วยงานของราชการ สำหรับในหน่วยงานเอกชน น่าจะเป็นตำแหน่งงานในสถานศึกษาเอกชนมากกว่าหน่วยงานที่ประกอบธุรกิจประเภทอื่น

๗. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) คุณลักษณะของบัณฑิตด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการที่นายจ้างให้ความเห็นว่ายังมีอยู่น้อยภายในตัวบัณฑิต คือ ทักษะทางด้านภาษาซึ่งถือว่ามีความสำคัญสูงที่บัณฑิตต้องใช้ใน

การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แม้มหาวิทยาลัยจะดำเนินการผ่านรายวิชาในกลุ่มพื้นฐานของการศึกษาไว้อย่างเหมาะสมแล้ว แต่ประสิทธิผลก็ยังไม่เกิดขึ้น จึงควรดำเนินการสอนหรือดำเนินกิจกรรมอื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้นิสิตตระหนักและพัฒนาตนเอง

๒) หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรส่งเสริมสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีพให้แก่บัณฑิตปัจจุบันอย่างกว้างขวางและเป็นลักษณะนิสัยเป็นบุคลิกภาพของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สร้างเสริมทักษะในการคิด วิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ต่างๆ

๓) มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้กิจการของสมาคมศิษย์เก่าบัณฑิตของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพเป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ปรึกษาของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๔) หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรดำเนินการส่งเสริมและธำรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางวิชาการ โดยถือว่ามีความสำคัญอันดับสูง จึงจัดลำดับไว้เป็นอันดับแรกในปรัชญา วิสัยทัศน์ในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย คุณภาพบัณฑิตทางวิชาการ ควรเข้มแข็ง สมดังเจตนารมณ์ของการพัฒนาคน พัฒนาชาติให้เป็นสังคมความรู้คู่คุณธรรม

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนการสอน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของนิสิต

๒) ควรศึกษา พัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพ

๓) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนิสิตเป็นศูนย์กลาง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรออฟเซต, ๒๕๓๕.
ชูศักดิ์ เจนประโคน. การประเมินค่างานและการประเมินพนักงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

(๒) วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย

สมหมาย บัวจันทร์, “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์
มหาบัณฑิต, (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๑.

ศุภศิลป์ ไทยปรีชา, “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขา
นครปฐม”, ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (สาขาการจัดการทั่วไป),
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๘.

๒. ภาษาอังกฤษ

(๑) Books

Benjamin B. Wolman. **Motivation and Personality**. New York : McGraw-Hill. 1976.
F. Herzberg. **Work and the Nature of Man**. New York : The World Publishing Co.,
1966.